

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної роботи

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»**

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

«Соціальне забезпечення»

(назва програми)

мова навчання

українська

Слов'янськ – 2021 р.

Розробники:

Пліско Є.Ю., доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Панасенко Е. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Стьопкіна А. С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
соціальної роботи

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

С.В. Коношенко

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«30» серпня 2021 р. протокол № 1

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»

Назва

Кількість кредитів	4+5
Рік підготовки, семестр	2,3 4,5
Компонент освітньої програми	вибірковий
Викладач	Пліско Є.Ю. – доктор педагогічних наук, професор кафедри СР
Контактна інформація	pliskoej@ukr.net
Консультації	Середа, 14.30. – 16.00.
Анотація навчальної дисципліни	<p>Навчальна дисципліна спрямована на формування у майбутніх фахівців соціальної сфери теоретичних знань та практичних навичок організації процесу соціалізації різних категорій громадян.</p> <p><i>Об'єкт вивчення</i> – «соціалізація» як наука.</p> <p><i>Предмет вивчення</i> – процес соціалізації дітей та молоді у контексті соціально-педагогічної діяльності.</p>
Опис навчальної дисципліни	<p><i>Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціалізація особистості» є ознайомлення студентів із сутністю процесу соціалізації людини, її етапами, засобами, агентами, механізмами; формування цілісного уявлення про вплив різних факторів соціалізації на особистість; надання фахових знань про організацію процесу соціалізації дітей та молоді у контексті соціально-педагогічної діяльності, про основи соціально-педагогічної віктимології, профілактики та попередження віктимізації особистості.</i></p> <p><i>Очікувані результати навчання:</i> здобувачі вищої освіти повинні:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вміти ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви суспільних та соціальних у різних категорій населення; - Визначати умови соціальної підтримки різних категорій населення; - Приймати практичні рішення для надання соціальної допомоги та покращення соціального добробуту населення; - Розуміти та пояснювати актуальні процеси соціалізації населення; - Здійснювати соціально-профілактичну та соціально-реабілітаційну роботу з різними категоріями населення. <p><i>Навчально-методичні матеріали:</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Проблеми соціалізації особистості в умовах соціальних змін: колективна монографія / [Л. В. Манчуленко, Н. І. Кучумова, Я. С. Мудрий та ін.]; за ред. А. В. Камбура; Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці: Технодрук, 2020. 415 с. ✓ Соціалізація особистості: навчальний посібник / укладач: Є. Ю. Пліско. Слов'янськ: Видавництво Б. І. Маторіна, 2021. 50 с. ✓ Тюльпа Т. М. Основи соціалізації особистості: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Глухів. нац. пед. ун-т ім. О. Довженка. - Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2016. 163 с. <p><i>Ресурси:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ дистанційний курс «Соціалізація особистості». URL: http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1064 ✓ мультимедійна апаратура, екран, проектор; ✓ бібліотечні фонди.
Теми	<p>Програма навчальної дисципліни містить такі теми:</p> <p>Тема 1. Соціалізація як соціально-педагогічне явище.</p> <p>Тема 2. Завдання, агенти та фактори соціалізації.</p> <p>Тема 3. Соціалізація особистості як предмет вивчення педагогіки.</p> <p>Тема 4. Система соціально-педагогічної діяльності з дітьми та молоддю.</p> <p>Тема 5. Соціалізація студентської молоді.</p> <p>Тема 6. Позанавчальна діяльність у процесі соціалізації.</p> <p>Тема 7. Комунікація як основа процесу соціалізації.</p> <p>Тема 8. Комп'ютер і соціалізація його користувачів.</p> <p>Тема 9. Несприятливі умови соціалізації.</p> <p>Тема 10. Людина соціалізована.</p> <p>Тема 11. Підготовка студентів до соціально-педагогічної діяльності.</p> <p>Тема 12. Активні методи навчання під час підготовки студентів до соціально-педагогічної діяльності.</p>
Методичні поради для викладачів «Як навчати?»	<p><i>Основні методи навчання:</i> - змішане навчання (<i>blended learning</i>); - технологія клікерс (<i>clickers</i>); - метод конкретних ситуацій (МКС), кейс-метод;</p> <p>- фасилітація</p> <p><i>Методи навчання за джерелом передачі і сприймання інформації:</i> словесні, наочні, практичні.</p> <p><i>Методи навчання за характером логіки пізнання:</i> аналітичний, індуктивний, дедуктивний, традуктивний.</p> <p><i>Методи навчання за рівнем самостійності розумової діяльності:</i> проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.</p> <p><i>Методи активні:</i> диспут, дискусія, мозкова атака, аналіз конкретних педагогічних ситуацій, рольові та ділові ігри, навчальні проекти.</p>
Методичні поради для	<p><i>Види роботи здобувачів</i> (реферати, анотації, рецензії; презентації результатів виконаних завдань; доповіді; тези; наукові статті</p>

<p>здобувачів «Як навчатися?»</p>	
<p>Оцінювання</p>	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i></p> <p><u>Види</u>: поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (залік – 4-й семестр, іспит – 5-й семестр).</p> <p><u>Методи</u>: перевірка самостійної роботи, усне опитування</p> <p><u>Форми</u>: індивідуальна та фронтальна перевірка</p> <p>Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобутій кваліфікації в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи у „ДДПУ”</p> <p>(http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf)</p> <p>Результати навчання студентів із вивчення навчальної дисципліни визначаються у балах, які виставляються згідно з критеріями оцінювання.</p> <p>Оцінювання результатів навчання здійснюється під час проведення навчальних занять (лекційні, практичні) та самостійної роботи. Для студентів заочної форми бали розподіляються пропорційно годинам у навчальному плані, відведеним на навчальні заняття та самостійну роботу.</p> <p>Оцінювання результатів навчання студентів у процесі <i>лекційного заняття</i> виставляється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції (0,5 балів), складання її конспекту та активна участь у процесі лекції (0,5 балів).</p> <p><i>Відповідь на практичному занятті оцінюється за наступними критеріями:</i></p> <p>3 балів – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутих знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.</p> <p>2 бали – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.</p> <p>1 бал – здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стислу характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.</p> <p><i>Самостійна робота</i> здобувачів вищої освіти оцінюється у 22 б. – в 4-му семестрі, 19 б. – в 5-му семестрі (денна форма навчання) та 76</p>

б. – в 4-му й 5-му семестрах (заочна форма навчання).

Вимоги:

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора /-ки – це абсолютно нормально.

На практичних заняттях бажана активна участь здобувачів вищої освіти під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-окоцікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Кафедра соціальної роботи підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Результати поточного контролю рівня знань студентів очної та заочної форм навчання (кількість отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до відома всіх студентів і виставляються в «Журналі обліку поточної успішності та відвідування занять» та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Оцінювання результатів навчання у формі семестрового заліку (4 семестр) проводиться по закінченні вивчення навчальної дисципліни,

зазвичай, на останньому практичному занятті або в період до початку екзаменаційної сесії відповідно до графіка освітнього процесу. На останньому аудиторному занятті викладач зобов'язаний оголосити здобувачам вищої освіти відкрито (у присутності групи) накопичені ними бали поточного оцінювання з навчальної дисципліни, отримані під час лекційних, практичних та/або лабораторних занять та за виконану самостійну роботу. Залік, як форма контролю, передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача не менше 60 балів за поточну роботу - без додаткового опитування) й не вимагає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти. Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни, де формою контролю є залік, шляхом виконання завдань самостійної роботи, але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

**Розподіл балів із дисципліни
(денна форма навчання)
4 семестр**

Теми лекцій та практ. занять						Самостійна робота	Підсумк. бал (Залік)
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
1+12	1+12	1+12	1+12	1+12	1+12	22	60-100
78							
100							

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	1	0	12	0	4	0
T2	1	0	12	0	4	0
T3	1	0	12	0	4	0
T4	1	0	12	0	4	0
T5	1	0	12	0	3	0
T6	1	0	12	0	3	0
Разом	6	0	72	0	22	0

**Розподіл балів із дисципліни
(заочна форма навчання)
4 семестр**

	Самос	Підс
--	-------	------

Теми лекцій та практ. занять						тійна робот а	умк. бал (Залі к)
T1	T2	T3	T4	T5	T6	76	60- 100
1+3	1+3	1+3	1+3	1+3	1+3		
24							
100							

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	1	0	3	0	13	0
T2	1	0	3	0	13	0
T3	1	0	3	0	13	0
T4	1	0	3	0	13	0
T5	1	0	3	0	12	0
T6	1	0	3	0	12	0
Разом	6	0	18	0	76	0

Умовою допуску до складання екзамену (5-й семестр) є накопичення здобувачем протягом навчального семестру не менше 60 балів. Максимальна кількість балів – 100. Крок шкали – 1. При цьому межа незадовільного навчання становить 59 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

- ✓ звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;
- ✓ звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни;
- ✓ допущені до складання екзамену.

**Розподіл балів із дисципліни
(денна форма навчання)
5 семестр**

Теми лекцій та практ. занять	Самос тійна робот	Підс умк. бал

						а	(Іспит)
T7	T8	T9	T10	T11	T12	19	60-100
1+15	1+12	1+12	1+12	1+12	1+12		
81							
100							

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T7	1	0	15	0	4	0
T8	1	0	12	0	3	0
T9	1	0	12	0	3	0
T10	1	0	12	0	3	0
T11	1	0	12	0	3	0
T12	1	0	12	0	3	0
Разом	6	0	75	0	19	0

**Розподіл балів із дисципліни
(заочна форма навчання)
5 семестр**

Теми лекцій та практ. занять						Самостійна робота	Підсумк. бал (Іспит)
T7	T8	T9	T10	T11	T12	76	60-100
1+3	1+3	1+3	1+3	1+3	1+3		
24							
100							

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T7	1	0	3	0	13	0
T8	1	0	3	0	13	0
T9	1	0	3	0	13	0
T10	1	0	3	0	13	0
T11	1	0	3	0	12	0
T12	1	0	3	0	12	0
Разом	6	0	18	0	76	0

Здобувач вищої освіти може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період

сесії. Якщо здобувач вищої освіти на екзамені отримав оцінку нижчу, ніж за результатами роботи в семестрі, у відомість обліку успішності виставляється підсумкова оцінка за результатами роботи в семестрі. Іспит проводиться у письмовій формі.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, затверджені в ДДПУ (для оцінювання іспиту):

Результати підсумкових форм контролю оцінюються: за національною п'ятибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», «неприйнятно») і за 100-бальною шкалою.

Оцінювання на іспиті відбувається за такими критеріями. Здобувач вищої освіти отримує оцінку:

Відмінно (90-100 б.) – здобувачів вищої освіти демонструє концептуальні та методологічні знання з дисципліни; критично оцінює концепції і теорії; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної обробки наукової інформації та емпіричних даних; вміє писати тези, наукові статті; демонструє вміння започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності.

Добре (75-89 б.) – здобувачів вищої освіти припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; оцінює концепції і теорії; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної обробки наукової інформації та емпіричних даних; вміє писати тези, наукові статті; вміє започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійснювати аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, надавати вичерпні пояснення, переважно самостійно вирішувати поставлені завдання, включатись в дискусії, висловлювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною, діяти з академічною та професійною доброчесністю.

Задовільно (60-74 б.) – здобувачів вищої освіти припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; є упущення і неточності під час оцінювання концепцій і теорій; демонструє низький рівень сформованості вміння писати тези, наукові статті; має ускладнення у започаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження. За час навчання досить формально ставився до вирішення поставлених завдань, участі у дискусіях, презентації власної позиції в питаннях та рішеннях, що розглядаються; може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача, діє з академічною та професійною доброчесністю.

Незадовільно (26-59 б.) – не здатний продемонструвати розуміння основних понять навчальної дисципліни; демонструє низький рівень сформованості вміння писати тези, наукові статті; не демонструє будь-яких знань або розуміння основних питань дисципліни; демонструє фундаментальне нерозуміння предмета та відсутність активності у проведенні наукового дослідження.

Політика щодо дедлайнів та перескладань, академічної доброчесності, відвідування: Perezдача та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>).

Дотримання академічної доброчесності.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками передбачає:

- ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- ✓ дотримання норм законодавства про авторське право;
- ✓ надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- ✓ контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного

	<p>та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; ✓ дотримання норм законодавства про авторське право; ✓ надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності. <p>За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.</p> <p>Нормативно-правове забезпечення: Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у "ДДПУ" http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни: Вивчення дисципліни дає можливість:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ знати основні механізми сучасної соціалізації дітей та молоді; ✓ практично використовувати засоби профілактики та попередження противоправних вчинків дітей та молоді. ✓ проводити профілактичні та реабілітуючі дії щодо відновлення віктимної поведінки особи; ✓ володіти навичками аналізу окремих психологічних феноменів та процесів.

д.п.н. Пліско Є.Ю.

